

117777

FRU QUSLINGS BOK:

Rugger på bildet av Quisling

Øistein Parmann, forlagssjef i Dreyers Forlag, har redigert den bok som allerede før sin utgivelse har vakt interesse, Maria Quislings etterlatte papirer, som utkommer 7. oktober. Aftenposten bringer idag utdrag fra boken på sine weekend-sider.

— Er Deres syn på Quisling endret etter samarbeidet med Maria Quisling og etter arbeidet med hennes papirer?

— Jeg tror at synet på Quisling etterhvert vil bli litt mer nyansert, og boken vil kanskje utløse en diskusjon som sikkert vil rugge litt på det offisielle bilde av «forræderen og forbryteren» Quisling, sier Parmann. Det er vel ikke noen moderne historiker som lenger tror at han like før 9. april dro til Tyskland og inviterte Hitler til Norge og røbet militære hemmeligheter. Det krigshistoriske bildet var nok langt mer komplisert. Derimot forsøker jeg i forordet til boken å vise hvorledes Quisling hadde en slags abstrakt intelligens med en manglende bakkekontakt som kunne vikle ham inn i situasjoner han mistet kontrollen over. Av Maria Quislings dagbok kommer det f.eks. frem at hun med sin kvinnelige intuisjon gjennomskuet Terboven før Quisling og advarte ham mot ham, følte at han var en slu og kynisk realpolitiker, noe Quisling ikke var, i den verden var han en amatør.

Hans handling 9. april 1940 var i juridisk og objektiv forstand et høyforræderi, men neppe subjektivt og moralsk. Han var selv overbevist om at han handlet rett.

— Kunne Maria Quisling være uenig med ham i hans politikk?

— Hun presiserer stadig at hun ikke interesserte seg for politikk, og jeg tror nok hun ville ha foretrukket at mannen hadde holdt seg langt borte fra den. Hun trivdes utvilsomt bedre som forsvarsministerens og majorens hustru som kunne føre stort hus og delta i selskapelighet. Men det er intet som tyder på at hun ikke som en gammeldags hustru blindt fulgte sin mann og var ham lojal i tykt og tynt.

— Men når hun skriver om den politiske bakgrunn, viser hun jo at hun kjenner sakene meget godt. Kan det være grunn til å anta at *andre* har skrevet eller hjulpet henne med å skrive eller hjulpet henne med å skrive? — Jeg har selv vært inne på den tanken. At hun hadde én eller flere som hjalp henne, fortalte hun selv, men det var mere i selve skrivearbeidet. Hun fulgte seg ikke stø i norsk. Hun ville jo at jeg skulle hjelpe henne til slutt. Men at *andre* skulle ha formulert hennes politiske tanker virker lite sannsynlig all den stund meget av grunnmaterialet er skrevet med hennes håndskrift. Deretter var det en annen håndskrift med i bildet og endelig maskin-skrevet sluttmanuskript. Forskrevet synes jeg hun formulerte seg meget godt og levende på norsk både muntlig og skriftlig.

— Hvordan virket hun som menneske? Var hun f.eks. interessert i sin samtid?

Forlagsredaktør Øistein Parmann, som har redigert og bundet sammen fru Quislings erindringer.

— Hun var nok først og fremst opptatt av sin egen situasjon.

— Virket hun intelligent?

— Ja, men, det var som et jaget dyrs intelligens og vaksomhet. Hun ble jo ganske enkelt mobbet etter krigen. Hun opplevet at folk spyttet etter henne på gaten. Ikke pøbel, men såkalte gode nordmenn. Hun ble arrestert og trakassert på alle vis inntil hun endelig ble frikjent og fikk tilbake sin leilighet og sine ting. Slikt går ikke sporløst hen over et menneske. Hun var en over et skremt og til det ytterste mistenksom overfor fremste mistenksom overfor fremmede. Men når hun først hadde fattet tillit til et menneske, kunne hun være påfallende fri og levende. Hun hadde blant annet en vidunderlig latter som kunne skylle befriende gjennom den triste leiligheten her krigen var

nei, årene etter krigen var nok for Maria Quisling stort sett fylt av bekymringer og skuffelser. Det tok blant annet 14 år før hun fikk utlevert sin manns askeurne og satt den ned ved foreldrenes gravsted på ved foreldrenes gravsted på Gjerpen kirkegård ved Skien. Videre var hun altså opptatt med å skrive sin versjon av hva som skjedde før, under og etter krigen. Det var en oppgave som hun følte lå på henne, men som hun nok forlattet seg på. Men hun var opptatt av den som en slags hellig plikt like til sin død.